

Dwars door de duinen

Nieuwtjes en weetjes over planten, dieren en duinen

Foto: Jan Hendriks

Lente in het duin: de eerste nachtegalen

In deze nieuwe mini-rubriek in Dwars door de Duinen nemen we je mee naar buiten. Wat is er op dit moment te beleven - ook voor de 'gewone' duinliefhebber? In de eerste weken van april is de nachtegaal weer terug in het duin. Veel mensen hebben dat niet door. Het is een onopvallend roodbruin vogeltje dat zich vaak verscholen houdt. Maar hij laat zich wel volop horen, ook 's ochtends en overdag, en hij is in duinstruwelen behoorlijk algemeen. De nachtegaal heeft een hard, gevarieerd en goed herkenbaar lied, vol vette trillers en rollers en aanzwellende fluittonen. Luister bijvoorbeeld op xeno-canto.org (zoek op 'common nightingale') en je herkent hem voortaan gemakkelijk!

Let op de oostelijke vos

Sinds vorig jaar komen er in de duinen drie soorten vos-vlinders voor. Naast de algemene kleine vos en de zeldzame grote vos werd in juli voor het eerst de oostelijke vos in Nederland waargenomen. In duingebied het Zwanenwater bij Callantsoog waren er minstens vier stuks te zien. In augustus vond boswach-

De oostelijke vos lijkt veel op de kleine en de grote vos.
Foto: Chris van Swaaij, De Vlinderstichting

ter Luc Knijnsberg er twee in een bunker in de duinen bij Bergen. Blijkbaar waren ze van plan daar te overwinteren. Dit voorjaar wordt het spannend. Slaagt deze nieuwe soort erin zich in onze duinen te handhaven? Let dus goed op als je een vos ziet want ze lijken veel op elkaar. Maak als het even kan een foto. De oostelijke vos heeft lichte, geelbruine poten en weinig zwart op de ondervleugels. De kenmerken zijn mooi beschreven op www.vlindernet.nl/doc/verschil_tussen_vossen_v4.pdf

'Vleesetende' paddenstoel in de zeereep

De helmharpoenzwam is een van de zeldzaamste paddenstoelen ter wereld. Hij komt alleen voor in een aantal duingebieden in Noordwest-Europa. Eind vorig jaar werd hij ontdekt in de zeereep van het Kennemerstrand bij IJmuiden. Het is een echte specialist van het buitenduin. Deze paddenstoel groeit altijd aan de voet van helm, waar hij beschutting vindt tegen het stuivende zand. De helmharpoenzwam leeft onder andere van aaltjes, kleine wormpjes die in de bodem leven. Hij vangt ze met kleverige knopjes op de schimmeldraden en verteert ze daarna. De naam 'harpoenzwam' heeft te maken met de vorm van bepaalde cellen op de lamellen onder de hoed. Die kun je dus met het blote oog niet zien.

Helmharpoenzwam in het buitenduin van het Kennemerstrand. Foto: Piet Brouwer

Meer berichten op duinbehoud.nl, facebook en twitter

Kunt u niet wachten op de volgende aflevering van Dwars door de Duinen? Geen probleem.

Op www.duinbehoud.nl vindt u in de rubriek 'Actueel' (bijna) dagelijks verse nieuwtjes over alles wat er in en om de duinen gebeurt. Op de facebookpagina van Duinbehoud worden ook excursies en andere activiteiten in de duinen aangekondigd. Op twitter vind je het laatste nieuws en de mooiste foto's van de #duinen.

Helmgras op een jong 'embryo'-duintje. Foto: Joost Bouwmeester

Honderden mini-duintjes op de Zandmotor

Toen de Zandmotor in 2011 was aangelegd lag er voor de kust tussen Kijkduin en Ter Heijde ineens een enorm grote zandvlakte. Er wordt veel onderzoek gedaan naar de ontwikkelingen op en rond dit megastrand. Een daarvan gaat over de allervroegste ontwikkeling van nieuwe duinen op het kale strandzand. De laatste twee jaar groeit het aantal duintjes snel. Het zijn er nu al een paar honderd, vooral in een zone direct voor de zeereep. De meeste zijn nog wel erg klein, amper twintig centimeter hoog en minder dan een vierkante meter groot. Alles bij elkaar is er nu een paar duizend vierkante meter mini-duintjes, bijna allemaal begroeid met biestarwegras of helm. Helm kiemt op het kale strand. De stugge bladen breken de wind en zorgen ervoor dat het rondstuivende zand hier blijft liggen.

Mooie verhalen over oude kastelen

De lente is een prima tijd voor een wandeling in een van de vele landgoederen in de Oude Duinen van Noord- en Zuid-Holland.

Kasteel Oud Poelgeest in Oegstgeest. Foto: Joost Bouwmeester

Al deze plekken kennen een lange geschiedenis, waarover veel valt te vertellen. Een aantal van deze verhalen is nu in korte filmpjes te vinden op de website van het Erfgoedhuis Zuid-Holland: www.geschiedenisvanzuidholland.nl/nieuws/verhalen-uit-de-landgoederenzone. Een van de verhalen gaat over de 'beelden-roof' van schrijver Jan Wolkers uit kasteel Oud Poelgeest in Oegstgeest. Een ander filmpje vertelt over de merkwaardige duiventoren op landgoed Te Werve in Rijswijk.

Groot onderhoud Amsterdamse Waterleiding-duinen

De Vellen in de AWD: alle onnatuurlijke begroeiing is weggehaald.
Foto: Menno van den Bos

Het zal de regelmatige bezoeker van de Amsterdamse Waterleidingduinen niet zijn ontgaan. Beheerder Waternet heeft in het afgelopen half jaar op grote schaal gewerkt aan natuurherstel. In het Haasveld en in Middenduin Noord zijn tientallen hectares vergrast duin gemaaid en geplagd, nieuwe poelen gegraven en verstuiwingen op gang gebracht. Ook zijn stukken bos met Amerikaanse vogelkers, een erg opdringerige exoot, met wortel en tak weggehaald. Dankzij deze maatregelen kunnen in de komende jaren de bijzondere soorten van droge duingraslanden en vochtige duinvalleien terugkeren. Deze natuurherstelprojecten zijn uitgevoerd met subsidie uit het LIFE+ fonds van de Europese Unie.